

Plastitehase AS on ainuke ettevõtte Eestis, kus plastijäätmeid toormeks töödeldakse.

Kuid Palutederi sõnul ei pea nad enast niivõrd ainukeseks Eestis, kui võrd üheks teiste seas regioonis. Nende peamised konkurendid asuvad Skandinaavias, Baltimaades, Põhja-Saksamaal.

Ka plastitehase toodang rändab suures osas piiri taha. Eestisse jääb umbes pool toodetud polüetüleengraanuleist. Seda ostavad tehaseelt Estiko Plastar, TTL Chemicals, Dagoplast jt, valmistades sellest uut kilet ja kilekotte.

PET-helbed sõidavad aga lausa Hiinasse, kus neist tehakse tekstiili jm. Hiljuti käiku läinud uuel liinil toodetakud PET-

graanulid see-eest jäävad Euroopasse. Tänu sellele õnnestub ka paremini täita jäätmete ümbertöötamise üht olulist eesmärki – säästa keskkonda, kuna transpordikulud vähenevad.

Palutederi kinnitusele ei tee tarbija vahet, kas ese on valmistatud uuest toormest või töödeldust. Samas on ümbertöötatud jäätmetest toodetud toore uuest odavam.

SOBIB KA KÜTUSEKS

Jäätmeist tehtud kilet toidu ümber ei panda. Samas on võimalik PET-materjalil uue tehnoloogia abil nõnda eeskujulikult ära puhastada, et sellest võib valmistada uusi joogipudeleid.

Mis on plast

- Plastid on looduslikud või tänapäeval peamiselt sünteetilised polümeerid, mis on soojust ja rõhu abil kergesti töödeldavad. Peale polümeeri võivad plastid sisaldada täiteaineid, plastifikaatoreid, värvaineid jm.
- Naftast läheb 4% plastide tootmiseks.
- Plastoodete valmistamiseks kulub vähem energiat ja materjali, võrreldes näiteks paberi või metalliga. Plastpakendi kerguse tõttu säästetakse kütust sellesse pakitud toodete transportimisel.
- Prügilas või looduses lagunevad plastid mõnikümme kuni mitu tuhat aastat.
- Enam kui poole plastijäätmetest moodustavad kasutatud pakendid. Neist omakorda kolmveerand pärineb majapidamistest.
- Ümbertöötatud plasti kasutamine uue materjali asemel säästab energiat ja vett ning vähendab jääkainete teket.

Salatikarpe, ketšupipudeleid jms praegu Eestis ei töödelda, need sorteeritakse liigiti ning viiakse välismaale. Plastitehas on aga valmis tootma ka nn jäätmekütust, milleks sobib erinevat liiki plast. Vajalik purusti on tehasel hangitud.

Plast on kõrge kütteväärtusega, kuid selle põletamine nõuab erilisi ahjusid, mis suudavad tagada piisavalt kõrge põlemistemperatuuri ja muud vajalikud tingimused, et põlemine oleks täielik ning õhku ei eralduks mürgiseid aineid. Jäätmekütuse kasutamiseks on Eestis valmis juba AS Kunda Nordic Tsement. Ka Iru Elektri jaam on selles suunas tööd teinud, samuti mõned jäätmepõletusjaamad.

Millest kott on tehtud?

Plastitehas õpetab oma Interneti kodulehel, kuidas teha kindlaks plasti tüüpi, kui märget pole peal.

Võtame katsealuseks hiljuti poest toidukotiks ostetud pehmest mittekraibesevast materjalist kilekoti.

Kõigepealt tuleb kindlaks teha, mis värvi leegiga materjal põleb: roheline, kollane või sinine. Mida aga arvata sellest, kui kile ei taha üldse tuld võtta, vaid kleepub ümber tikku, kustutades sellegi? Lõpuks siiski põleb, aga mis värvi on leek, kui tikku oma mitte arvestada? Justkui sinakas? Paistab, et sinine.

Nüüd on kaks varianti. Kui ta põleb aeglaselt ja ühtlaselt, on tegu PP ehk polüpropüleeni, muidu aga PE-HD või PE-LD ehk madal- või kõrgtiheda polüetüleeni.

Võrdluseks põletame tükikese kilekoti, millel peal märged PE-HD, mis tähendab polüetüleeni – see põleb tõesti ru-

tem. Aga kuidagi kollaselt. Ehkki peaks siniselt. Ent ka kott ise on kollane.

Järgnevalt võib proovida, kas ese hõljub taimeõlis. Hõljub. Järelikult PP ehk polüpropüleen.

PP ja PE-HD on kaks kilematerjali, mida tohib väikeses koguses ka kodus ahjus põletada, sest need koosnevad vaid süsinikust ja vesinikust. Kui väike kogus on aga piisavalt väike, ei ole spetsialistid ühel nõul. Kes lubab ahjutäie kohta tulle heita vaid ühe grammi kilet, kes märksa rohkem.

Selles on asjatundjad siiski ühte meelt, et kilet tohib ahjus või lõkkes põletada vaid koos muu põletusmaterjali ja kõva tulega.

VIVIKA VESKI

